

ຊີວະນາໆພັນໃນລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ແມງບໍ່

2014

ຄຳນຳ

ລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ມີບົດບາດ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ລາວຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ໃນທຳນຳບໍ່ມີພຽງແຕ່ເຂົ້າເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງມີສັດ, ມີພືດ ທີ່ເປັນອາຫານ ແລະ ເປັນ ສິນຄ້າ ຊື້-ຂາຍ ແລກປ່ຽນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນດີຂຶ້ນ. ລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ຄວນຖືກຮັບຮູ້ຈາກຊຸມຊົນ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງຢ່າງເປັນລະບົບ ເພື່ອ ຮັບປະກັນ ຄວາມຍືນຍົງໃນອານາຄົດ. ສະນັ້ນ, ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານວິທະຍາສາດກ່ຽວກັບລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ຈຶ່ງ ເປັນຄວາມຮູ້ພື້ນຖານທີ່ສຳຄັນ. ປຶ້ມຫົວນີ້ແມ່ນເປັນຜົນຜະລິດຂອງ ທີມງານ ທີ່ສຶກສາ ການນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ໃນລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ແບບຍືນຍົງ ມີພາສາອັງກິດວ່າ **Sustainable Utilization of Ricefield Ecosystem (SURE)** ທີ່ມີການເຕັບກຳ, ບັນທຶກຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນຂອງລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ນັກຮຽນ ນັກສຶກສາ, ບັນຍາຊົນ ແລະ ປະຊາຊົນ ໂດຍສະເພາະຄົນລຸ້ນໃໝ່ ໄດ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາ, ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ວາງແຜນຄຸ້ມຄອງໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ. ເນື້ອ ໃນປຶ້ມເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນເປັນສະບັບທຳອິດ ເຊິ່ງຍັງມີຂອບເຂດ ສຶກສາຈຳກັດຢູ່ ບໍ່ອາດສາມາດເປັນຕົວແທນທົ່ວປະເທດໄດ້ ຈຶ່ງບໍ່ປາສະຈາກໄດ້ຂໍ້ຂາດຕົກບົກຜ່ອງ ບາງສ່ວນ ພວກເຮົາທີ່ມາງານຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າຈະໄດ້ຮັບຄຳຕຳນິຕິຊົມຈາກບັນດາທ່ານຜູ້ອ່ານ ເພື່ອປັບປຸງ ໃຫ້ປຶ້ມຫົວນີ້ສົມບູນຂຶ້ນໃນໂອກາດໜ້າ.

ທີມງານ SURE

- ຄະນະຜູ້ແປ ແລະ ຮຽບຮຽງ:**
  - ອາຈານ ແບ້ ເພຍໄຊ ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ
  - ອາຈານ ສຸລິຈັນ ລຳໄຊ ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ
  - ຄະນະໜ່ວຍອາສາສະໝັກ **SEED**, ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ
  - ນາງ ສາລະວິງ ທຳມະເຈດີ ສູນພັດທະນາການລ້ຽງປານ້ຳຊອງ
  - Mr. Hiromu IKENOUE NARC, Japan
  - ນາງ ໜູຮັກ ລຽບວິໄຊ NARC, Lao PDR
- ສະໜັບສະໜູນດ້ານເຕັກນິກ:**
  - Japan Wildlife Research Center (JWRC), Japan
- ສະໜັບສະໜູນດ້ານການເງິນ:**
  - Nagao Natural Environment Foundation (NEF), Japan

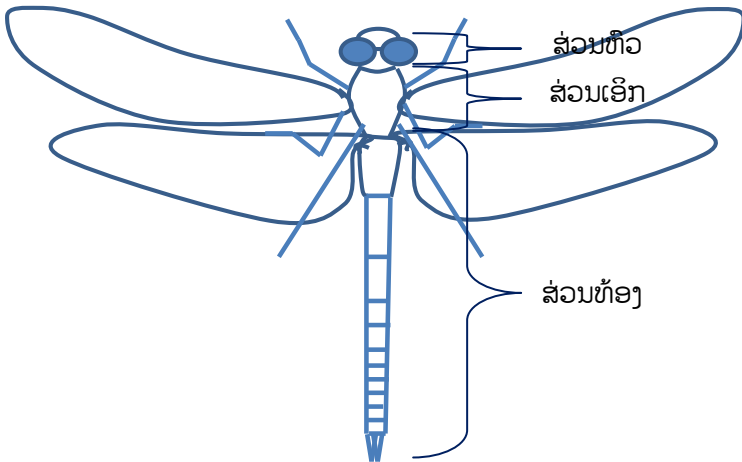
ສາລະບານ

ໜ້າ

1.	ຮ່າງກາຍຂອງກຸ່ມແມງປີ່.....	1
2.	ກຸ່ມແມງປີ່.....	2
3.	ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງແມງປີ່.....	3
4.	ວິງຈອນຊີວິດ.....	5
5.	ການວາງໄຂ່.....	6
6.	ໂຕອ່ອນ (ໜັງວ).....	7
7.	ວິທີກິນອາຫານ.....	8
8.	ການລອກຄາບ (ຈາກໂຕອ່ອນໄປເປັນໂຕເຕັມໄວ).....	9
9.	ລັກສະນະການບິນ.....	10

1. ຮ່າງກາຍຂອງກຸ່ມແມງບໍ່

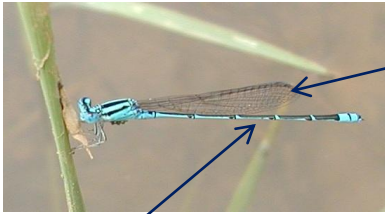
ແມງບໍ່ແມ່ນແມງໄມ້ຊະນິດໜຶ່ງ, ຮ່າງກາຍແບ່ງອອກເປັນ 3 ສ່ວນຄື: ສ່ວນຫົວ, ສ່ວນເອິກ (ແຕ່ຄໍຈົນເຖິງທ້ອງ), ສ່ວນທ້ອງ ແລະ ມັນມີ 6 ຂາຢູ່ສ່ວນເອິກ.

2. ກຸ່ມແມງປີ

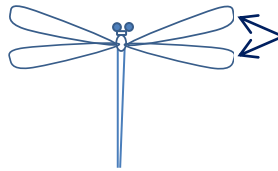
ຢູ່ໃນປະເທດລາວເຮົາ ມີແມງປີທີ່ສວຍງາມຫຼາຍໆຊະນິດ, ແມງປີໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ 2 ກຸ່ມໃຫຍ່ດັ່ງນີ້:

2.1. ແມງປີເຂັ້ມ (Damselflies)

ລຳໂຕຈ່ອຍ ຍາວ

ໃນເວລາທີ່ມັນຈັບ ປີກມັນຈະຫຸບເຂົ້າ

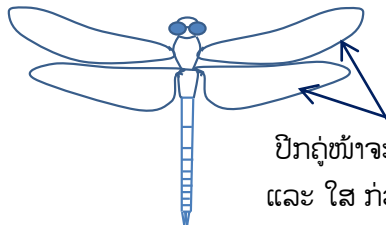
ປີກຄູ່ໜ້າ ແລະ ຄູ່
ຫຼັງ ຈະຄ້າຍຄືກັນ

2.2. ແມງປີທົ່ວໄປ (Dragonflies)

ເວລາຈັບປີກຈະຟື້ງອອກ

ລຳໂຕຕຸ້ຍ ສັ້ນ

ປີກຄູ່ໜ້າຈະກ້ວາງ
ແລະ ໃສ ກ່ວາປີກຄູ່
ຫຼັງ

3. ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງແມງປໍ່

3.1. ແມງປໍ່ເຂັມ

ແມງປໍ່ເຂັມ ມີຫຼາຍໆຊະນິດທີ່ສວຍງາມແລະ ສາມາດພົບເຫັນໄດ້ຕາມທົ່ງນາ ແລະ , ຫ້ວຍ, ຮ່ອງ, ໜອງ, ບຶງ ແລະ ບ່ອນປຽກຊຸ່ມ ອື່ນໆ

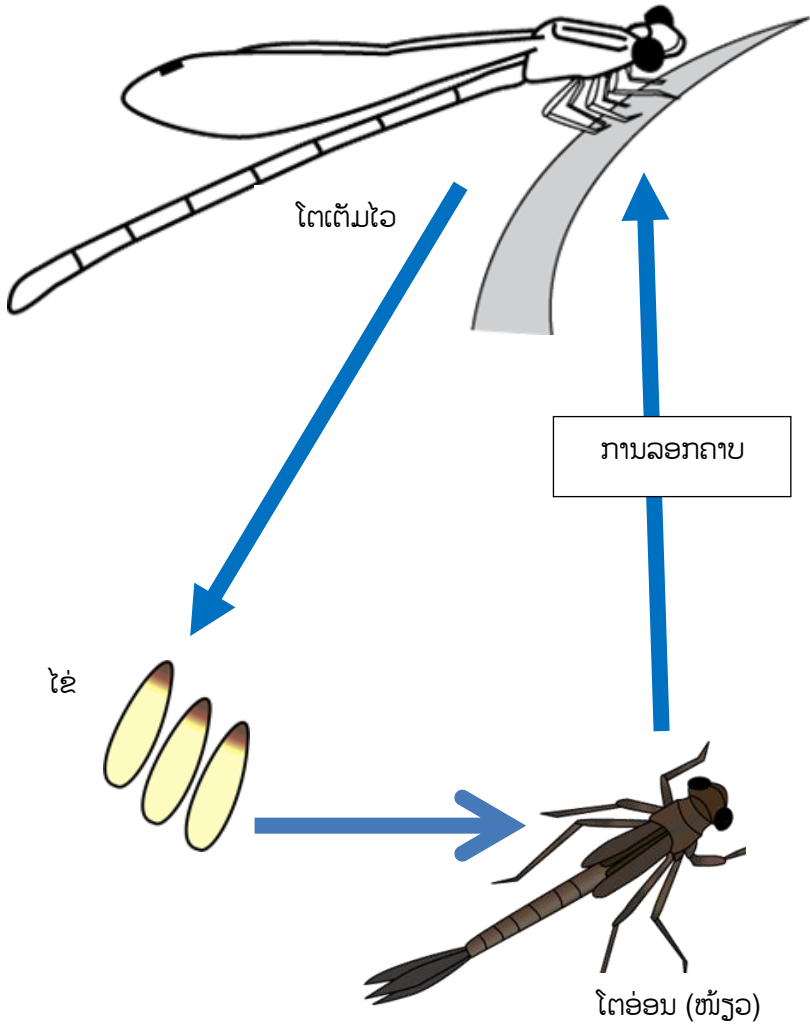
3.2. ແມງບໍ່ທົ່ວໄປ

ແມງບໍ່ທົ່ວໄປ ມີຫຼາຍໆຊະນິດ ທີ່ມີຮູບຮ່າງ, ສີສັນ, ຂະໜາດ ແ ຕກຕ່າງກັນ ແລະ ສາມາດພົບເຫັນໄດ້ຕາມທຳນາ, ຫ້ວຍ, ຮ່ອງ, ໜອງ, ບຶງ ແລະ ບ່ອນອື່ນໆ

4. ວົງຈອນຊີວິດ

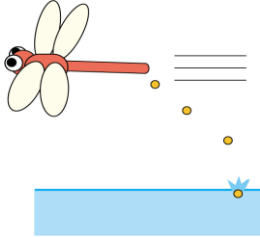
ແມງບໍ່ທັງສອງກຸ່ມແມ່ນມີວົງຈອນຊີວິດຄືກັນ ດັ່ງຮູບລຸ່ມນີ້:

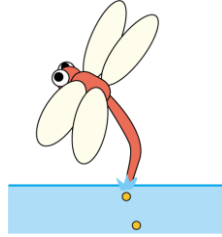

5. ການວາງໄຂ່

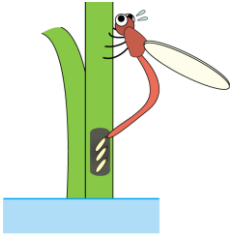
ວິທີການ ແລະ ສະຖານທີ່ການວາງໄຂ່ຂອງແມງປິ ແມ່ນຈະແຕກຕ່າງກັນ ຊຶ່ງມັນຈະຂຶ້ນຢູ່ກັບຊະນິດຂອງແມງປິ.

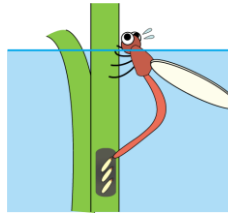
ວາງໄຂ່ໃສ່ເທິງໜ້ານ້ຳ ໂດຍ
ການສິດ ຫຼື ພິ່ນ

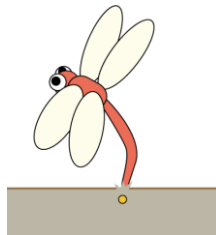
ວາງໄຂ່ໃສ່ນ້ຳ

ວາງໄຂ່ໃສ່ຕົ້ນຫຍ້າຢູ່ເທິງນ້ຳ

ວາງໄຂ່ໃສ່ຕົ້ນຫຍ້າຢູ່ໃນນ້ຳ

ວາງໄຂ່ໃສ່ດິນຊຸ່ມ

6. ໂຕອ່ອນ (ໜັງວ)

ໂຕອ່ອນຂອງແມງປໍເຂັມ ມີລໍາໂຕຈ່ອຍ ຍາວ

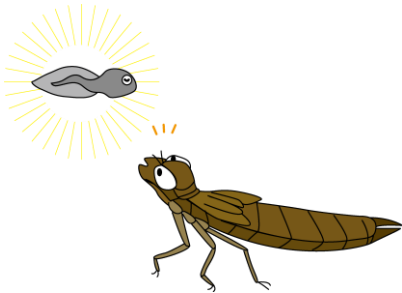
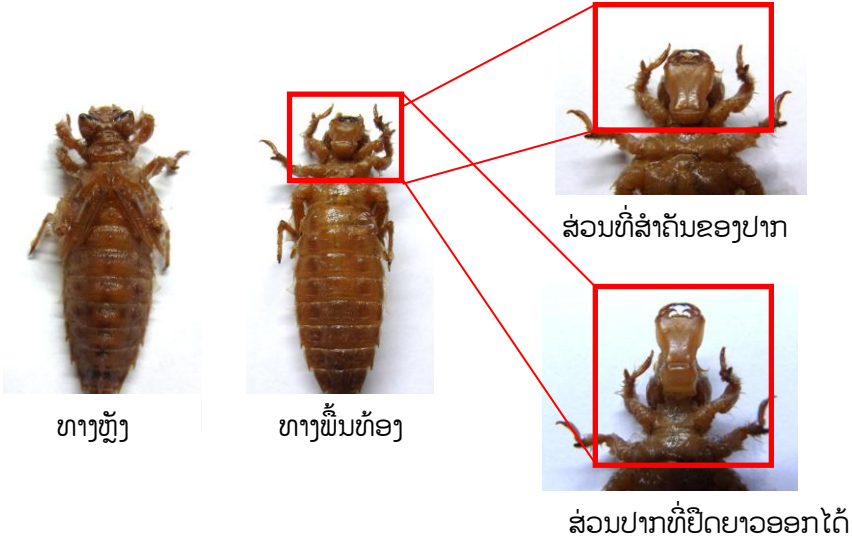

ໂຕອ່ອນຂອງແມງປໍທົ່ວໄປ ມີຫຼາຍໆຊະນິດແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານຮູບຮ່າງ, ສີສັນ ແລະ ຂະໜາດຂອງມັນ.

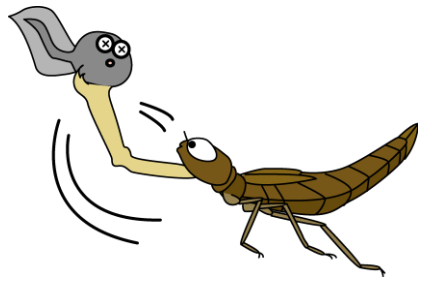

7. ວິທີກິນອາຫານ

ແມງປ່າຈະກິນສັດນ້ອຍໆທີ່ມີຊີວິດເປັນອາຫານ, ໂຕ່ອນຈະໃຊ້ປາກທີ່ຢຶດອອກໄດ້ນັ້ນ ຈັບເອົາອາຫານ.

ການພົບເຫັນອາຫານ

ການຈັບອາຫານໂດຍໃຊ້ ປາກທີ່ຢຶດ
ຍາວອອກໄດ້

8. ການລອກຄາບ (ຈາກໂຕອ່ອນໄປເປັນໂຕເຕັມໄວ)

ແມງປ່ຽນຈາກໂຕອ່ອນຈະຂຶ້ນຈາກນ້ຳ ເພື່ອລອກຄາບ ປ່ຽນຈາກໂຕອ່ອນໄປເປັນໂຕເຕັມໄວ, ສະຖານທີ່ຂອງການລອກຄາບແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ຂຶ້ນກັບຊະນິດຂອງແມງປ່ຽນ.

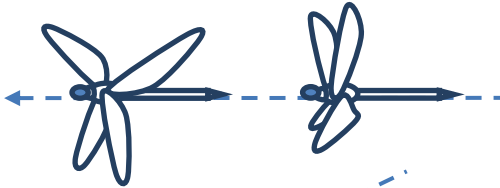

9. ລັກສະນະການບິນ

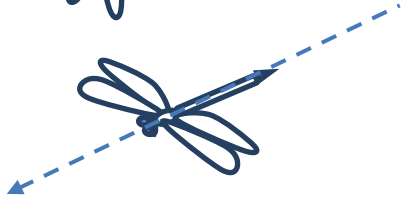
ແມງປໍທຸກຊະນິດ ມີຄວາມສາມາດບິນເກັ່ງ ເພື່ອຊອກຫາອາຫານ, ຫຼືບຫຼີກ ການໂຈມຕີຂອງນົກ. ພວກມັນຈະຈັບ ແລະ ກິນແມງໄມ້ນ້ອຍທຸກຊະນິດທີ່ເຄື່ອນໄຫວໃນອາກາດ ເຊັ່ນ: ຍຸງ, ແມງວັນ, ເຜິ້ງ, ຕັກກະແຕນນ້ອຍ ແລະ ແມງໄມ້ອື່ນໆ.

ລັກສະນະການບິນຂອງແມງປໍ

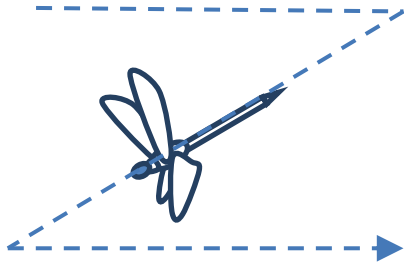
ບິນຊີ້ໄປ

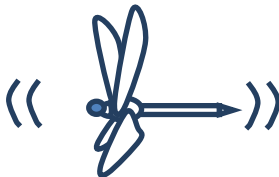
ບິນເຈັດລົງ

ບິນຊິກແຊັກດ້ວຍຄວາມໄວ ແລະ ມີການຫັກມຸມ

ບິນຈຶ່ງຢູ່ປ່ອນເກົ່າ

ຮຽບຮຽງໂດຍທີມງານຂອງ SURE

- ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ, (FES), ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ (NUOL).
- ສູນພັດທະນາການລ້ຽງປານ້ຳຊວງ (NADC), ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ (DLF).
- Network of Asian Rural Communities (NARC), Japan.

ໃຫ້ຄຳແນະນຳດ້ານເຕັກນິກໂດຍ

Japan Wildlife Research Center (JWRC), Japan.

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ

Nagao Natural Environment Foundation (NEF), Japan.